

KANDIDAT

568

PRØVE

JUS2004 1 Erstatningsrett

Emnekode	JUS2004
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	16.06.2023 07:00
Sluttid	16.06.2023 13:00
Sensurfrist	07.07.2023 21:59
PDF opprettet	03.04.2024 07:35

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser
1	Praktikum - Spørsmål 1	Langsvar
2	Praktikum - Spørsmål 2	Langsvar
3	Praktikum - Spørsmål 3	Langsvar
4	Praktikum - Spørsmål 4 og 5	Langsvar

1 Praktikum - Spørsmål 1

Linjeforeningen ved Høgskolen i Funn kommune skulle arrangere en alkoholfri sommerfest på restauranten D/S Novise. Det var en avslutningsfest for studentene, og alle hadde pyntet seg i sin fineste stas. De var alle glade for at et langt studium var ferdig.

D/S Novise var et aksjeselskap som nettopp hadde pusset opp restauranten for flere millioner kroner. Det var installert et helt nytt sprinkleranlegg og det var laget et helt nytt miljø i gammel skipsstil.

Peder Ås var på jobb på D/S Novise den kvelden Linjeforeningen arrangerte sommerfest. Peder arbeidet med å klargjøre lokalene og med å servere i baren på kvelden. Han var en pliktoppfyllende arbeidstaker som syntes det var flott at arbeidsplassen hans var blitt pusset opp. Studentene strømmet på, og etter hvert ble stemningen høy på D/S Novise.

Studenten Hans Tastad var en av de ivrige festdeltakerne. Han var alltid den som dro opp stemningen, og han likte å vise seg frem for jentene. Han hadde bakgrunn som turner og var en skikkelig friskus på dansegulvet.

Sent på natten kom Tastad i prat med Peder Ås som stod i baren og tappet brus til noen gjester. Tastad visste at også Ås hadde vært turner, så de kom fort i snakk om trening og styrke. Tastad var kjent med at gjestene av og til utfordret de ansatte på D/S Novise til «revkrok» og armhevinger på gulvet i restauranten. De ansatte var normalt ikke vanskelige å be, og ledelsen på D/S Novise syntes dette var en fin måte å skape stemning på. Tastad utfordret derfor Ås til «mannjevning». Ås var også en konkurransemann, så han lot seg ikke be to ganger. Det ble konkurrent både i revkrok, armhevinger og etter hvert burpees.

Det ble vanskelig å kåre en vinner, så Tastad utfordret derfor Ås til å ta pull ups som en siste og avgjørende konkurranse. De ble enige om at sprinkleranlegget i taket var fint å henge i for å ta pull ups. De fant hver sin stol til å klatre opp på for å kunne henge seg i sprinkleranlegget. Peder Ås var først ut med å henge seg i sprinkleranlegget. Han startet å ta pull ups til de øvrige studentenes store begeistring, og stemningen ble euforisk. Etter litt var også Hans Tastad klar og han klatret opp og tok tak i sprinkleranlegget for å ta pull ups.

Dessverre ble vekten av både Ås og Tastad mer enn hva sprinkleranlegget tålte. Sprinkleranlegget løsnet fra festene i taket og rørene knakk slik at vannet sprutet ut i restauranten. Den euforiske stemningen ble raskt snudd til vill panikk og kaos. Studentene stormet ut og en rekke av studentene fikk ødelagt sine dresser og bunader på grunn av vannkaoset i restauranten.

Dagen etter var det oppgjørets time. Det var enighet om at både Hans Tastad og Peder Ås hadde opptrådt uaktsomt, men studentene visste at verken Peder Ås eller Hans Tastad hadde penger. Studentene rettet derfor erstatningskravene mot D/S Novise for skadene på festantrekkene sine. Studentene anførte at D/S Novise var erstatningsansvarlige som Peder Ås sin arbeidsgiver. D/S Novise var enige i at Peder Ås hadde opptrådt uaktsomt, men hevdet at de ikke hadde noe ansvar for Peder Ås sine handlinger. En arbeidsgiver kunne ikke være ansvarlig for en slik type aktivitet fra en ansatt.

Spørsmål 1:

Foreligger det et ansvarsgrunnlag for D/S Novise etter skadeserstatningsloven § 2-1?

Skriv ditt svar her...

Det foreligger tvist mellom D/S Novise og studentene ved Høgskolen i Funn kommune. Studentene retter erstatningskrav mot D/S Novise for skadene på festantrekkene sine.

I norsk rett er en forutsetning for erstatning at de tre kumulative vilkårene om tap/skade, ansvarsrunnlag og økonomisk tap/skade er oppfylt.

Det legges til grunn at vilkåret om at det må foreligge økonomisk tap/skade er oppfylt.

Overordnet problemstilling er om det foreligger ansvarsgrunnlag for D/S Novise etter skadeserstatningsloven §2-1.

Rettslig grunnlag er Skadeserstatningsloven av 1969 (heretter benevnt skl.) §2-1.

Utgangspunkt i norsk rett er at en kun er ansvarlig for egne skadevoldende hendelser. Unntak fra dette følger imidlertid av skl. §2-1 nr. 1.

I henhold til skl. §2-1 svarer "arbeidsgiver" for skade som "voldes forsettelig eller uaktsomt under arbeidstakers utføring av arbeid eller verv".

Bestemmelsen oppstiller et objektivt ansvar for arbeidsgiver for forsettelig eller uaktsomme handlinger som arbeidstaker utfører.

En forutsetning for at skl. §2-1 kommer til anvendelse er at det foreligger et arbeidsgiver-arbeidstaker- forhold. Det er på det rene at vilkåret er oppfylt i det følgende da D/S Novise har Peder Ås "i sin tjeneste, jf. skl. §2-1 nr. 2.

D/S er enig i at Peder Ås har opptrådt "uaktsomt" og det legges til grunn at det foreligger ansvarsbetingende atferd fra Peder Ås sin side, jf. skl. §2-1 nr. 1.

D/S Novise hevder imidlertid at de ikke hadde noe ansvar for Peder sine handlinger. De anfører at en arbeidsgiver kunne ikke være ansvarlig for en slik type aktivitet fra en ansatt.

Det fremgår av skl. §2-1 nr. 1 at en arbeidsgiver kun svarer for handlinger som arbeidstaker volder "under (..) utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren".

En alminnelig språklig forståelse av bestemmelsen indikerer at en arbeidsgiver bare svarer for handlinger som arbeidstaker utfører som ledd i sin tjeneste for arbeidsgiveren.

Dette er i samsvar med forarbeidene og rettspraksis hvor vilkåret er forstått som en tidsmessig avgrensning. Arbeidsgiver blir ikke ansvarlig for skadehandling en arbeidstaker gjør på fritiden eller etter at arbeidsforholdet er avsluttet.

Det fremgår klart av faktum at Peder er på jobb i tidsrommet for ulykken. Han serverer i baren og kommer i samtale med Hans Tastad i den anledning.

På den annen side fremgår det at Peders arbeidsoppgaver denne kvelden var å servere i baren og ikke å konkurrere med gjestene. Likevel anses det at dette forutsetningsvis inngår i Peders arbeidsoppgaver da gjestene var kjent med at slikt var vanlig og ledelsen på Novise synes slik konkurranse var "en fin måte å skape stemning på".

Den skadevoldende handling er følgelig skjedd ved arbeidstakers "utføring av arbeid", jf. skl. §2-1 nr. 1.

Av skl. §2-1 nr 1 annet pkt fremgår imidlertid at arbeidsgivers ansvar ikke omfatter skade som skyldes at en arbeidstaker "går utenfor det som er rimelig å regne med etter arten av virksomheten eller saksområdet og karakteren av arbeidet eller vervet".

Det stridende spørsmålet i saken er om Peder Ås har gått "utenfor det som er rimelig å regne med", jf. skl. §21- nr. 1 annet pkt.

Ordlyden indikerer at det går en kvalitativ grense for hvilke type handlinger en arbeidsgiver må svare for.

I forarbeidene til bestemmelsen fremgår at det er ment å avgrense for atferd som ikke kan sies å være utslag av den normale risiko på grunn av menneskelige feil i et arbeidsforhold jf. Instilling II fra Erstatningslovkomiteen side. 45.

Hva som nærmere ligger i avgrensningen må fastlegges ved hjelp av momenter i rettspraksis hvor det sentrale er hvilke handlinger fra en arbeidstaker en arbeidsgiver rimeligvis må svare for sett i lys av de krav skadelidte med rimelighet kan stille til tjenesten.

En sentral dom i vårt henseende er den såkalte *Hjemmehjelp-dommen* inntatt i Rt. 2008 s. 755. Saken gjaldt spørsmål om en kommune hadde arbeidsgiveransvar for tap påført etter at en hjemmehjelp hadde stjålet og misbrukt en brukers kontaktkort. Sentralt i saken var hvorvidt det forelå tilstrekkelig nærhet mellom hjemmehjelpens oppgaver og den skadevoldende handling. I denne konkrete sak fremstiller Høyesterett viktige momenter i vurderingen som har overføringsverdi til vårt tilfelle i fastleggelse av hvor langt arbeidsgiveransvaret rekker. Høyesterett kom til at kommunen hadde ansvar i saken.

I henhold til overnevnte dom er det for det første et viktig moment om skaden skyldes den særegne risikoen ved den enkelte ansatte.

Av faktum fremgår det at Peder Ås var en plikttoppfyllende ansatt. Han hadde tidligere drevet med turn og var en konkurransemann. I all hovedsak var Peder sine arbeidsoppgaver denne kvelden å tappe brus til gjestene. At han begynner å henge etter vannrør i taket på lokalet i styrkekonkurranse med en av gjestene kan derfor synes å være "utenfor det som er rimelig å regne med".

Likevel fremkommer det av faktum at det var vanlig at gjester ved D/S Lovise utfordret de ansatte i ulike styrkekonkurranser og at dette var noe ledelsen syntes var en fin måte å skape stemning på. At handlingene synes å bære preg av en viss praksis på arbeidsstedet taler klart for at Ås ikke har gått utenfor det som er rimelig å regne med. Skaden synes følgelig ikke å skyldes en særegen risiko ved Ås som arbeidstaker, heller en realisering av en praksis hos D/S Lovise som arbeidsgiver.

Videre må det også anses å være nærhet mellom Peders oppgaver og den skadevoldende handling. Dette da det virker som at det å "skape god stemning" er noe ledelsen setter pris på at de ansatte bidrar til. Det fremgår av faktum at stemningen blir "euforisk" når Peder tar pullups i sprinkleranlegget og dette taler for at Peder handler innenfor de målesettinger som ledelsen ved D/S Lovise har satt.

På den annen side kan det tenkes at Peder Ås burde skjønne at man ikke burde henge i springkieranlegget. Rørene er ikke ment for å henges i og det er påregnelig at det blir sprekkdannelse i dem som følge av vekten til to voksne menn. Selv om det nylig var foretatt oppussing på restauranten og sprinkleranlegget var helt nytt tilsier ikke dette at det skal tåle slik aktivitet. Dette taler i noen grad for at skaden her skyldes særegen risiko ved Ås som ansatt.

Med grunnlag i det ovennevnte kan det argumenteres for at den skadevoldende handling er innenfor arbeidsgivers kontroll og at Ås følgelig ikke handler "utenfor det som er rimelig å regne med", jf. skl §2-1 nr. 1 annet pkt.

Videre må en se hen til skadelidtes mulighet til kontroll og hvem som er nærmest til å være risikoen for at skade oppstår.

I dette tilfellet foreligger en risiko som de skadelidte har små muligheter for å beskytte seg mot. At man ved deltakelse på et arrangement skal få ødelagt bunad og dress som følge av en sprekkdannelse i et vannrør er ikke påregnelig. Videre er skadelidte her studenter som ikke kan anses for å ha særlig økonomisk bæreevne. Bunad og dress er gjerne noe man får i anledning komfirmasjon el. da det er svært kostbart. D/S Novise er en kommersiell virksomhet som driver og arrangerer fester i sine egne lokaler. En svikt i vannrørerne forårsaket av en av deres ansatte er en risiko som de er nærmest å bære. Dette er også i samsvar med det grunnleggende erstatningshensynet om gjenoppretting av skade.

I rettspraksis, herunder blant annet i Rt. 2012 s. 1420 er det tatt til ordet for at man i vurderingen av hvor langt arbeidsgiveransvaret rekker kan se hen til første punktum om at man skal ta hensyn til "de krav som med rimelighet kan stilles til virksomheten eller tjenesten", jf. skl. §2-1

Det er i vårt tilfelle tale om en kommersiell virksomhet som arrangerer fester i ulike anledninger. Som gjest på et arrangement arrangert av profesjonelle aktører må man rimeligvis kunne forvente at ledelsen har ansvar og kontroll for de ansattes skadevoldende handlinger. Det kan her også fremheves at virksomheten nylig hadde pusset opp restauranten for flere millioner kroner og at det var installert helt nytt sprinkleranlegg. Skadelidtes rimelige forventninger til virksomheten tilsier at D/S Novise er nærmest til å bære ansvaret.

Prevensjonshensynet må også i dette tilfellet gis noen vekt i disfavør D/S Lovise. Påleggelse av ansvar hos D/S vil i dette tilfellet. Et ansvar for handlinger som i det foreliggende vil kunne bidra til å styre arbeidsgivers incentiver til å gjennomføre tiltak som sikrer sikkerhet ved lokalene og reduserer de ansattes muligheter for å foreta seg slike handlinger.

Etter en helhetsvurdering synes det nærliggende å legge til grunn at den skadevoldende handling er foretatt som ledd i en praksis hvor de ansatte konkurrer med gjestene ved restauranten. Denne aktiviteten synes å være ønsket av D/S Novise for å skape god stemning og den skadevoldende handling synes følgelig å være innenfor D/S Lovise sin kontroll. Dette også sett i sammenheng med at handlingen er foretatt i samsvar med D/S Novise sin interesse.

Det legges dermed til grunn at Peder Ås ikke har gått utenfor det som er "rimelig å regne med", jf. skl. §2-1 nr. 1.

Konklusjon på den overordnede problemstillingen er at det foreligger ansvarsgrunnlag for D/S Novise etter skl. §2-1.

2 Praktikum - Spørsmål 2

Etter undersøkelser fra teknisk sakkyndige, ble det konstatert at sprinkleranlegget hadde løsnet og knekt som følge av at både Tastad og Ås hang i sprinkleranlegget samtidig. De sakkyndige mente at det var usannsynlig at sprinkleranlegget hadde løsnet og knekt om bare en av dem hadde hengt der.

Eieren av D/S Novise, som hadde studert erstatningsrett, påpekte derfor at det ikke var årsakssammenheng mellom Peder Ås sin handling og de ødelagte festklærne. Det var først når Tastad hang seg opp i sprinkleranlegget at det knakk. Det var da Hans Tastad som var den utløsende årsaken til skaden, og det var derfor bare Tastad som var erstatningsansvarlig for skadene.

Spørsmål 2:

Foreligger det årsakssammenheng mellom et eventuelt ansvarsgrunnlag for D/S Novise og skadene på festklærne?

Skriv ditt svar her

Det overordnede spørsmålet er om det foreligger årsakssammenheng mellom et eventuelt ansvarsgrunnlag for D/S Novise og skadene på festklærne.

I norsk rett er det et vilkår for erstatning at det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom det ansvarsbetingende forhold og skaden/tapet som er påført skadelidte. Spørsmålet har både en rettslig og en faktisk side.

Den faktiske siden av årsakskravet stiller krav til det materielle ved årsakshendelsen, mens den rettslige delen av årsakskravet avgrenser erstatningsvernet i tilfeller hvor det anses urimelig at skadevolder skal svare for skaden.

I norsk rett er betingelseslæren slik den er formulert i *P-Pille-dom II*, (Rt. 1992 s. 64), utgangspunktet for årsaksvurderingen. Saken gjaldt en kvinnes erstatningskrav mot produsenten av en P-Pille som følge av at hun var påført hjernetrombose. Årsakskravet er oppfylt dersom handlingen er en "nødvendig betingelse for at skaden inntreffer". Videre kreves det også at handlingen har vært "så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den", jf. dommens side 70. Høyesterett fant under dissens 3-2 at bruken av P-pille var en nødvendig betingelse for hjernetrombosen og kvinnen ble tilkjent erstatning.

Overført til vår sak er spørsmålet om Ås handling er en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer og om den er så vidt vesentlig at det er naturlig å knytte ansvar til den.

I vårt tilfelle er det tale om et samspill mellom Ås og Tastads handlinger. Det er klart at Ås sin handling var en nødvendig betingelse for at sprinkleranlegget knakk da det ikke ville ha skjedd dersom kun Tastad hadde hengt i røret. Dette legges til grunn da de sakkyndige mener at det var usannsynlig at sprinkleranlegget hadde løsnet og knekt om bare en av dem hadde hengt der. Det er følgelig tale om samvirkende årsaker ettersom årsakene selv ikke er tilstrekkelig for skade, men sammen utgjør nødvendig årsaksbidrag for skaden.

Partene befant seg i en konkurransesituasjon hvor meningen var å utføre ulike øvelser på tur for å se hvem som klarte det best. Hvem som utførte pullups først bør derfor ikke ha selvstendig betydning.

Selv om Tastads handling er den utløsende årsak er Ås en forutsetning og en disponerende betingelse for at Tastads handling fører til skade. Videre må det nevnes at det i norsk rett ikke gjelde noen hovedårsakslære. I dette ligger at alle nødvendige betingelser er ansvarsbetingende.

Dersom Ås handling tenkes borte ville ikke Tastads handling ført til skade. Det at Ås henger i røret er klart en nødvendig betingelse for skade.

Videre er det klart at handlingen også er så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er rimelig å knytte ansvar til den, jf. P-Pille II.

Kravet til faktisk årsakssammenheng er følgelig oppfylt.

I dom inntatt i Rt. 2007 s. 172, *Schizofreni-dommen*, uttaler Høyesterett vurderingstema for hvorvidt det foreligger adekvat årsakssammenheng. Saken gjaldt erstatningskrav som følge av en arbeidsulykke som førte til at skadelidt utviklet Paranoid Schizofreni. Høyesteretts resultat i dommen var at sinnslidelsen var en så "upåregnelig, fjern og indirekte følge av ulykken at det ikke var rimelig å knytte ansvar til den".

Overført til vår sak er vurderingstemaet hvorvidt skaden er en så "upåregnelig, fjern og avledet følge av den skadevoldende handling at det ikke er rimelig å knytte ansvar til den".

Påregnelighetskriteriet knytter seg til skadens forutseelighet. Ved denne vurderingen vil sannsynlighet for skade ved den aktuelle handlingen ha sentral betydning.

I vårt tilfelle må knekt rør som følge av å henge i det klart være påregnelig. Selv om sprinkleranlegget og lokalet ellers var helt nytt og nyoppusset er ikke vannrør ment for å henges i og i hvert fall ikke av to voksne menn. I tillegg er det klart at skade på festklær er en skade som helt klart er påregnelig ved vannlekkasje i et festlokale. Skaden er påregnelig.

Likevel fremgår det av overnevnte dom at det at skaden er påregnelig ikke alene er tilstrekkelig til at årsakssammenheng anses som adekvat. Spørsmålet er videre hvilken nærhet det er mellom skaden og den skadevoldende handling.

I vårt tilfelle oppstår skaden av vannrørene i direkte tilknytning til konkurransesituasjonen mellom Peder Ås og Hans Tastad. Sprekken i røret utspiller seg i initalfasen av skadeistuasjonen og det er heller ingen utenforliggende årsaksbidrag til skaden. Skaden står i nær og umiddelbar tilknytning til det ansvarsbetingende forhold.

Det kan imidlertid stilles spørsmål ved om ødelagte festklær ikke er for "fjernt og avledet". Dresser og bunader vil kunne tørkes og det må være begrenset hvor store ødeleggelser vann på slike tingsskader kan utløse. Likevel legges det til grunn at det foreligger skade i samsvar med faktum. Skaden er da nærliggende.

Det anses helt klart at skaden her ikke er en "upåregnelig, fjern og indirekte følge" av det ansvarsbetingende forhold og det er følgelig rimelig å knytte ansvar til den.

Endelig konstateres at det helt klart er både faktisk og rettslig årsakssammenheng mellom røret som knakk og skaden påført på gjestenes klær da skadene på festklærne er en direkte konsekvens av det ødelagte røret.

Konklusjon på den overordnede problemstillingen er at det foreligger årsakssammenheng mellom et eventuelt ansvarsgrunnlag for D/S Novise og skadene på festklærne.

Ord: 836

3 Praktikum - Spørsmål 3

Etter at vannet hadde sprutet ut i restauranten, hadde Hans Tastad fått panikk og han hadde rømt fra lokalet. Han hadde tatt el-sparkesykkelen sin som stod utenfor, og rast av gårde. Han var stresset, og i mørket hadde han ikke sett at det var laget en omkjøring på veien slik at den ordinære veien var stengt ved at en bom sperret vegen. Det var ikke noen skilting av omleggingen av vegen og Hans Tastad hadde kjørt rett inn i bommen, stupt av el-sparkesykkelen og skadet seg ganske kraftig. Han hadde blitt innlagt på sykehus, og det viste seg at han hadde knekt kragebeinet og brukket to fingre på høyre hånd i ulykken.

Kommunen som eide bommen som Tastad kjørte inn i, krevde erstatning av Tastads trafikkforsikringsselskap for skader som el-sparkesykkelen hadde forårsaket på bommen jf. bilansvarsloven (bal) § 4. Forsikringsselskapet nektet imidlertid å betale erstatning til kommunen. De anførte at selv om el-sparkesykler i utgangspunktet er omfattet av bilansvarsloven, jf. §§ 1 og 3, så var det ikke grunnlag for å si at dette var en «skade motorvogn gjer», jf. bal § 4. Det var bommen og manglete skilting i veien som var årsaken til ulykken.

Spørsmål 3:

Kan kommunen kreve erstatning etter bilansvarsloven § 4 for skadene på bommen?
(eventuelle medvirkningsspørsmål skal ikke drøftes)

Skriv ditt svar her

Det foreligger tvist mellom Kommunen og Tastad's trafikkforsikringsselskap vedrørende erstatning for skadene på bommen.

Rettslig grunnlag for å løse tvisten er Bilansvarsloven av 1961 (heretter benevnt bal).

Det legges i samsvar med faktum til grunn at det her tale om en "motorvogn", jf. §3. Videre er det her en "skade" på "eige", da bommen er en tingsskade jf. bal. §1, jf. §3

Hvorvidt det foreligger ansvar for trafikkforsikringsselskapet etter bilansvarslovens §4 er betinget av at det er tale om skade som motorvognen "gjer", jf. bal. §1, jf. §4.

I henhold til bal. §4 kan en skadelidt kreve erstatning av det forsikringsselskap som motorvognen er forsikret i for skade som motorvognen "gjer". Dette gjelder selv om "ingen er skuld i skaden". Trafikkforsikringsselskapet har følgelig et objektivt ansvar for skader som motorvognen "gjer".

Spørsmålet er om det her er tale om en skade som el-sparkesykkelen "gjer", jf. bal. §4

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at motorvognen må ha forårsaket skaden.

En slik forståelse er i samsvar med forarbeidene som fremholder at ordlyden omfatter skader som motorvogn "volder", jf. NUT 1957 s. 58.

I rettspraksis er det lagt til grunn at ordlyden skal forstås som en henvisning til det alminnelige erstatningsrettslige årsakskravet, jf. blant annet Politiflukt-dommen inntatt i Rt. 2003 s. 557. Dette innebærer at både kravet til faktisk og rettslig årsakssammenheng gjør seg gjeldende.

Det må likevel presiseres at det i forarbeidene er lagt til grunn at ansvaret skal tolkes vidt.

I norsk rett bygger det alminnelige årsakskravet på betingelseslæren slik den er formulert i Rt. 1992 s. 64 P-pille-dommen. Dette innebærer at El-sparkesykkelen må være en nødvendig betingelse for skaden. Kravet til faktisk årsakssammenheng er klart oppfylt da bommen ikke ville blitt skadet dersom Tastads påkjørsel tenkes borte. El-sparkesykkelen er således en nødvendig betingelse for skaden.

Ved samvirkende årsaker, som i vårt tilfelle, er det videre et krav om at El-sparkesykkelen, må være så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. blant annet P-Pilledom II Rt. 1992 s. 64.

Spørsmålet videre blir da om el-sparkesykkelen er så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den.

Det nærmere innhold i vurderingen må fastlegges gjennom en helhetsvurdering basert på forarbeidsuttalelser og momenter utledet i rettspraksis. Ved denne vurderingen er det særlig sentralt å se hen til lovgrunnlaget for ansvaret. I rettspraksis synes det gjennomgående vurderingsmomentet å ha blitt hvorvidt skaden skyldes en naturlig konsekvens av motorvognens direkte bruk til transportformål.

I vårt tilfelle er skaden en klar konsekvens av motorvognens direkte bruk til transportformål. Skaden synes her å være en naturlig realisering av det farekompleks som utgjør grunnlaget for motorvognansvaret herunder dens fart tyngde og lettbevegelighet, jf. instilling fra Motorvognansvarskomiteen av 1951 58.

Likevel er det fremholdt i blant annet Tankbil-dommen at "selv om skade for så vidt har tilknytning til motorvognens direkte bruk, omfattes den ikke utelukkende av den grunn av motorvognansvaret". Dommen gjaldt erstatningskrav ved skade som følge av avstigning av en Tankbil. Høyesterett kom til at skaden var omfattet av ansvaret. Selv om dommen gjaldt av- og påstigning -skade har momentene ved uvesentlighetsvurderingen overføringsverdi til vårt tilfelle. I dommen ble det blant annet uttalt at skadelidtes egen opptreden og forhold utenfor motorvognen kan ha betydning, jf. dommens avsnitt 41.

I vårt tilfelle foreligger det forhold utenfor motorvognen som har betydning for den skade som bommen ble påført. Bommen var satt opp på en vei som normalt var åpen, men som nå var stengt av med bom grunnet omlegging av veien. Det var ingen skilting om at veien var omlagt og bommen synes å komme overraskende på Tastad som stuper inn i bommen og blir kraftig skadet. Det foreligger følgelig forhold utenfor motorvognen som bidrar til skaden.

Videre kan det også her ses hen forhold på Tastads side. Det fremgår av faktum at Tastad satte seg på sparkesykkelen i full panikk fra lokalet, og at han var stresset og "raste av gårde". I tillegg til dette var det også mørkt ute. Det kan rimeligvis tenkes at disse forhold til en viss grad påvirket hvordan Tastad førte el-sparkesykkelen. I mangel av sikre holdepunkter om dette i faktum gis det imidlertid begrenset vekt.

Sett hen til det overnevnte er det klart at el-sparkesykkelen her utgjør en aktiv rolle i skadehendelsen og at den ikke er så vidt uvesentlig at det er urimelig å knytte ansvar til den. Dette sett i sammenheng med at loven er ment å favne vidt og at skaden er voldt ved en naturlig realisering av det farekompleks som er lovgrunnen for ansvaret, legges det til grunn at kommunen kan kreve erstatning etter bilansvarloven §4 for skadene på bommen.

El-sparkesykkelens forsikringselskap har følgelig et objektivt ansvar for skaden som motorovognten "gjer", jf. §4.

Konklusjon på det overordnede spørsmålet er at kommunen kan kreve erstatning etter bilansvarsloven §4.

Ord: 801

4 Praktikum - Spørsmål 4 og 5

Hans Tastad måtte på grunn av skadene være sykemeldt i tre måneder. Videre måtte han, som følge av skadene, behandles hos fysioterapeut. Hans Tastad krevde derfor erstatning fra sitt trafikksikringsselskap for tapt inntekt i tre måneder og utgifter til behandlinger hos fysioterapeut.

Forsikringsselskapet hevdet at selv om det skulle foreligge en erstatningsmessig skade etter bilansvarsloven § 4, så var skader på føreren av el-sparkesykkelen ikke noe som falt inn under bilansvaret. Eventuelle tap som følge av skader på føreren, kunne derfor ikke kreves dekket av trafikksikringsselskapet.

Subsidiært hevdet forsikringsselskapet at det i erstatningskravet for tapt inntekt måtte gjøres fradrag for de sykepenger som Tastad hadde mottatt fra hhv. arbeidsgiver og NAV. Tastad var uenig i dette.

Forsikringsselskapet anførte videre at de ville gjøre fradrag i erstatningen for merutgifter for den delen av behandlingsutgiftene som Tastad kunne krevet dekke av NAV. Tastad var enig i at han kunne krevd det meste av utgiftene til fysioterapeut dekket av NAV, men det hadde han ikke gjort. Tastad påpekte at det ikke står noe i loven om at han har en plikt til å søke slike utgifter dekket av NAV. Når Tastad ikke hadde krevd, og derved ikke fått dekket noen av behandlingsutgiftene av NAV, så hadde han krav på full erstatning av alle behandlingsutgiftene fra forsikringsselskapet.

Spørsmål 4:

Omfatter bilansvaret skader på Tastad som fører av motorvognen?

Spørsmål 5:

Skal det i erstatningskravet Tastad har fremmet mot forsikringsselskapet gjøres fradrag for:

- a) sykepenger fra arbeidsgiver/NAV
- b) de behandlingsutgiftene som NAV hadde pliktet å dekke?

Skriv ditt svar her

Det foreligger tvist mellom Tastad og forsikringsselskapet vedrørende utbetaling av erstatning.

Rettslig grunnlag er Bilansvarsloven - Lov om ansvar for skade som motorvogner gjer -av 1961. Heretter forkortet bal.

Det første spørsmålet er om bilansvaret omfatter skader på Tastad som fører av motorvognen.

Hans Tastad krever erstatning fra sitt trafikksikringsselskap for tapt inntekt i tre måneder. Forsikringsselskapet motsetter seg dette og hevdet at selv om det skulle foreligge en erstatningsmessig skade etter bal §4, så var skader på føreren av el-sparkesykkelen ikke noe som falt innunder bilansvaret.

Det er klart at det her er tale om skade som motorvogn "gjer", jf. §1, jf. §4 og forsikringsselskapet har da et objektivt ansvar for "skade". Videre er det også enighet om at

el-sparkesykkel omfattes av "motorvogn", jf. bal. §3. I henhold til lovens §1 omfatter loven "skade" på "folk".

En alminnelig forståelse av ordlyden "skade" indikerer at det må foreligge en direkte skadehendelse. Ordlyden omfatter ikke skade som utvikles over tid som forurensningsskade, jf. forarbeidene. Videre er det klart at "folk" tar sikte på erstatning for personskader.

Det er klart at den personskade som Tastad som fører av El-sparkesykkelen er påført er erstatningsvernet og kan kreves erstattet av trafikksikringssselskapet, jf. bal. §4, jf. §1.

Etter bilansvarsloven §6 skal erstatning fastsettes etter "vanlege skadebotsregler". Bestemmelsen henviser til skl. kapittel 3.

Av skl. §3-1 fremgår det at erstatning for skade på person skal dekke "lidt skade (..) og "utgifter som personskaden antas å påføre skadelidte i fremtiden". Bestemmelsen hjemler erstatning for påført inntektstap og merutgifter som skaden har forårsaket.

Det er følgelig klart at personskaden til Peder omfattes av bilansvaret.

Subsidiært hevdet forsikringssselskapet at det i erstatningskravet for tapt inntekt måtte gjøres fradrag for de sykepengene som Tastad hadde mottatt fra hhv. arbeidsgiver og Nav.

Det neste spørsmålet er om det i erstatningskravet Tastad har fremmet mot forsikringssselskapet skal gjøres fradrag for sykepenge fra Nav og Arbeidsgiver.

Rettslig grunnlag er skl. §3-1, jf. bal. §6.

I norsk erstatningsrett er utgangspunktet full erstatning. Dette innebærer at skadelidte skal stilles som før skaden og verken skal tilkjennes mer eller mindre enn det skaden har påført ham av tap.

I henhold til skl. §3-1 skal erstatning for skade på person dekke "lidt skade".

Ordlyden hjemler erstatning for påført inntektstap.

Spørsmålet er om det er grunnlag for fradrag.

Av bestemmelsen tredje ledd fremgår det at det ved erstatningsutmålingen skal gjøres fradrag for "lønn under sykdom og liknende ytelser" og "trygdeytelser".

Prinsippet om full erstatning modifiseres av supplementsprinsippet som går ut på at erstatning kun skal være et supplement til de offentlige ytelser skadelidte har krav på. Prinsippet kommer til uttrykk for sykepenge og arbeidsavklaringspenge i skl. §3-1 annet ledd.

Konklusjon på spørsmålet er følgelig at det skal gjøres fradrag for sykepenge fra arbeidsgiver/Nav.

Det neste spørsmålet er hvorvidt det i erstatningskravet fra Tastad mot forsikringssselskapet skal gjøres fradrag for de behandlingsutgifter som Nav hadde pliktet å dekke.

I henhold til skl. §3-1 første ledd har skadelidte krav på erstatning for "utgifter som personskaden antas å påføre skadelidte i fremtiden".

Ordlyden hjemler erstatning for merutgifter som skaden fører med seg. Merutgifter er følgelig erstatningsbetingende vernet.

For merutgifter er det i rettspraksis, herunder blant annet Skoland-dommen inntatt i Rt. 1993 s. 1547, angitt at det er utgifter som anses "nødvendige og rimelige" som kan kreves erstattet av skadevolderen. Saken gjaldt erstatningskrav for en mann som ble påført alvorlig hjerneskade etter bilulykke. I dommen er det uttalt at offentlige tilbud må være utgangspunktet for hva som er rimelige og nødvendige utgifter.

Her kommer sammenhengen mellom velferdsretten og erstatningsretten til uttrykk. Erstatningen skal være et supplement til det offentlige tilbud. Det er her tale om medisinske utgifter og det legges til grunn at slike dekkes av det offentlige. Det offentlige dekker således de ytelser som er nødvendig og rimelige og behovsstandardene i velferdsretten og erstatningsretten er sammenfallende.

Det antas her å være tale om medisinske behov. Slike vil i all hovedsak være dekket av det offentlige og med grunnlag i supplement- og tapsbegrensningsprinsippet vil det bare være grunnlag for dekning av egenandeler.

Tastad innvender at det ikke står noe i loven om at han har en plikt til å søke slike utgifter dekket av Nav.

En skadelidt har en generell plikt til å begrense sitt tap. Tapsbegrensningsplikten er et alminnelig erstatningsrettslig prinsipp. Det kan nevnes at det er en såkalt uegentlig plikt og at skadelidt ikke kan tvinges til å gjennomføre den. Det vil imidlertid få betydning for utmålingen av erstatningsbeløpet. Prinsippet kan i tillegg anses å komme til uttrykk i skl. §5-1 annet pkt hvor det fremgår at som medvirkning reknes også når den skadelidte har "latt være i rimelig utstrekning å fjerne eller minske risikoen for skade eller etter evne å begrense skaden".

I dette tilfeller har Tastad ikke oppfylt tapsbegrensningsplikten sin da han unnlater å søke om dekning til fysioterapautgiftene sine fra Nav. Skadelidte skal stilles som om skaden ikke har skjedd og skal tilkjennes full erstatning. Ved utbetaling fra forsikringsselskap og Nav ville skadelidte unne få for mye.

Konklusjon er at det kan gjøres fradrag for de behandlingsutgiftene som Nav plikter å dekke.